

Alzheimerutställning i jättehjärna

Vad är Alzheimers sjukdom och hur kan den diagnostiseras och behandlas? Var befinner sig forskningsfronten idag? Kommer sjukdomen att kunna botas i framtiden? Det är några frågor som behandlas i Riksutställningens Alzheimerutställning som nu turnerar i landet.

Huvudsyftet med utställningen är att till allmänheten sprida information om Alzheimers sjukdom och andra demenssjukdomar, bl a om att det är viktigt att utreda och diagnostisera demenssymtom och att demens inte är någon oundviklig ålderskrämpa som drabbar alla gamla. Man räknar med att över hälften av de cirka 150 000 demenssjuka som finns i vårt land har Alzheimers sjukdom.

I utställningen, som kan ses som en uppföljning av Apoteksbolagets demensår 1994, berättas också om de framsteg som skett under senare år, framför allt inom den molekylärgenetiska forskningen. Orsakerna till Alzheimers sjukdom kartläggs i allt snabbare takt och samtidigt förbättras behandlingsmetoderna. Idag kan många av de symtom som förekommer vid demens lindras, och i vissa fall kan sjukdomens förlopp bromsas. Den intensiva forskningen inger också hopp om att man i framtiden kommer att kunna förebygga eller bota Alzheimers sjukdom.

Själva utställningen är placerad inuti en jättelik hjärna, cirka 3 meter hög, 6 meter lång och 4 meter bred. Besökaren går in i hjärnan genom en ingång i »bakhuvudet». Därinne finns i text och bild en beskrivning av hur hjärnan fungerar, av vad som karakteriserar Alzheimers sjukdom, av hur den kan diagnostiseras och behandlas samt ett avsnitt om forskning och framtidsperspektiv.

I utställningslokalen, utanför hjärnan, finns också två torn, »informationsstationer». I det ena tornet finns en samling med aktuell litteratur om Alzheimers sjukdom. Det andra är en datorstation där man bl a kan se på korta filmer som ger svar på vanliga frågor samt berättar om aktuell forskning om hjärnan och Alzheimers sjukdom.

Utställningen, som kommer att turnera i landet i drygt två år, hade premiär på Framtidsmuseet i Borlänge den 2 november 1995 för att sedan visas i Helsingborg och Norrköping (Arbetets museum 15 jan–2 feb 1996). Preliminär turnéplan för 1996: Borås (13 feb–5 mars), Lund (Alzheimerföreningen–Alzheimerfonden 18 mars–8 apr), Uddevalla (Lasarettet, 15 april–5 maj), Ronneby (Vidablick sjukhem 13 maj–2 juni), Göteborg (Mölnalds sjukhus 10 juni–7 juli), Visby (5–25 aug), Söderhamn (Alzheimerföreningen 2–22 sep), Eskilstuna (Folkets hus 7–20 okt), Lidköping (28 okt–17 nov), Stockholm (Läkarstämman, Älvsjö 27–29 nov).

Anders Nystrand

När är prostatacancer kliniskt betydelslös?

Kommer prostatacancer hos denne patient att någonsin ge symtom? Den frågan, som läkare alltid överväger, har nu sex forskare vid Mayo-kliniken i USA belyst genom att beräkna vad olika antaganden om tumörens tillväxthastighet betyder i olika åldrar med hänsyn till förväntad livslängd. De utgick från 337 fall av radikal prostatektomi och från att en cancervolym under 20 cm³ vid slutet av patientens beräknade livslängd var kliniskt betydelslös, dvs knappast skulle ge symtom.

Forskarna kom fram till att de inte opererat mer än en patient »i onödan» om tumörvolymen fördubblades på två år, men 13, 25 respektive 40 om fördubblingstiden sattes till tre, fyra respektive sex år.

JAMA 1996; 275: 288-94.

HIV-smittade barn blev fria från virus

En uppföljning av 264 barn födda av HIV-infekterade kvinnor i fyra länder, inklusive Sverige, visar att sex barn som till en början burit på virus blivit seronegativa, dvs antingen tolererat eller befriat sig från virus. I studien testas barn födda av HIV-smittade mödrar var tredje månad tills de blivit 18 månader.

Lancet 1996; 347: 213-5.

Svikna förhoppningar om betakaroten mot cancer

En amerikansk studie för att klarlägga om betakaroten minskar risken för cancer har avbrutits två år i förtid. I studien, som drevs av amerikanska National Cancer Institute (NCI), ingick drygt 18 000 män som på grund av rökning eller asbestexposition löpte stor risk att få lungcancer. I den grupp som fick betakaroten och vitamin A-supplement inträffade 28 procent fler fall av lungcancer och 17 procent fler dödsfall än i placebo-gruppen. Skillnaden i dödlighet är inte statistiskt signifikant.

En annan NCI-studie, där man i tolv år följde drygt 22 000 manliga läkare, tyder inte på att betakaroten skulle öka risken för cancer, men den visar inte heller någon nytta av tillskottet. Det är svårt att peka ut ett visst ämne som förklarar varför det är så bra att äta mycket frukt och grönsaker.

New Scientist 1996; 149 (No 2014): 4.